

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1996

Τὸ Κέντρον συνέχισε καὶ προώθησε καὶ ἐφέτος τὰ ἐν ἐξελίξει ἐρευνητικά του προγράμματα. Τὸ προσωπικὸ του ἀσχολήθηκε, κατὰ κύριο μέρος, μὲ τὸν ἐκτυπούμενο Ε' τόμο τοῦ περιοδικοῦ *Μεσαιωνικά καὶ Νέα Ἑλληνικά* (τυπογραφικὲς διορθώσεις καὶ ἄλλα), ὁ ὁποῖος εἶναι ἀφιερωμένος στὴ μνήμη τοῦ ἀειμνήστου Διευθυντῆ τοῦ Κέντρου Λέανδρου Βρανούση († 20 Ἀπριλίου 1993) καὶ ποὺ ἤδη ἔχει σχεδὸν ἀποπερατωθεῖ καὶ ἀναμένεται νὰ κυκλοφορήσει ὡς τὸ τέλος Δεκεμβρίου.

Ὁ Ἐπόπτης τοῦ Κέντρου, Ἀκαδημαϊκὸς Μανοῦσος Ι. Μανούσας, ἀσχολήθηκε μὲ τὴν ἐτοιμασίαν τῆς νέας ἐργασίας του, ποὺ βρίσκεται πρὸς τὸ τέλος τῆς καὶ θὰ περιληφθεῖ στὴ σειρά τῶν Δημοσιευμάτων τοῦ Κέντρου, τὴν κριτικὴ καὶ σχολιασμένη ἔκδοσις τῆς Ἐπιστολογραφίας τοῦ σπουδαίου ἐκκλησιαστικοῦ λογίου ἀπὸ τὴν Κρήτη Φραγκίσκου Σκούφου (β' μισὸ τοῦ ΙΖ' αἰ.). Σύντομα θὰ προκηρυχθεῖ διαγωνισμὸς γιὰ τὴν παράδοσις τῆς ὕλης σὲ τυπογραφεῖο. Παράλληλα, δημοσιεύει στὸν Ε' τόμο τοῦ περ. *Μεσαιωνικά καὶ Νέα Ἑλληνικά* μελέτη ὑπὸ τὸν τίτλο «Πηγὰὶ τῆς Περιγραφῆς τοῦ Σινᾶ».

Ἀναλυτικότερα, στὰ πλαίσια τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ἐκδοτικῶν προγραμμάτων τοῦ Κέντρου ἀλλὰ καὶ τῶν εἰδικῶν ἐνασχολήσεων τοῦ προσωπικοῦ του, ἔγιναν οἱ ἑξῆς ἐργασίες:

α'. Ὁ Διευθυντῆς τοῦ Κέντρου Δ. Ζ. Σοφιανὸς ἀσχολήθηκε: 1. Μὲ τὴν ἐπιμέλεια καὶ τυπογραφικὴ ἐπίβλεψιν τοῦ Ε' τόμου τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου *Μεσαιωνικά καὶ Νέα Ἑλληνικά*, στὸν ὁποῖο προτάσσει εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα καὶ δημοσιεύει καὶ δύο μελέτες. 2. Μὲ τὴν ἐτοιμασίαν τῆς ὕλης (γιὰ φωτοανατύπωσιν ἢ καὶ ἐκ νέου φωτοστοιχειοθεσίαν) πέντε (5) παλαιῶν τόμων (1960-1970) τῆς Ἑπετηρίδος τοῦ *Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου*, ποὺ δὲν εἶχαν κυκλοφορήσει ὡς τώρα καὶ ὑπῆρχε ἔτσι κενὸ στὴν σειρά τῶν τόμων τοῦ περιοδικοῦ. Ἡ σχετικὴ ὕλη ἔχει παραδοθεῖ στὸ τυπογραφεῖο καὶ ἡ ἐργασία βρίσκεται σὲ προχωρημένον στάδιον. 3. Μὲ τὴν ἐτοιμασίαν τῆς ὕλης γιὰ τὸ τυπογραφεῖο τοῦ 7ου τόμου τῆς Ἑφημερίδος τῆς Βιέννης (1791-1797) ποὺ θὰ περιλαμβάνει ἀναλυτικὸ Γενικὸ Εὐρετήριο ὅλων τῶν τόμων,

καθώς και τὸ λεπτομερὲς Γλωσσάριο τὸ ὁποῖο ἔχει συντάξει ὁ πρῶν ἐρευνητὴς τοῦ Κέντρου Γ. Α. Παπαδημητρίου. Ἡ ὕλη εἶναι ἐτοιμοπαράδοτη γιὰ τὸ τυπογραφεῖο.

Παράλληλα, ὁ Δ. Σοφιανὸς προώθησε τὴν ἐπεξεργασία τῶν βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν ἐγγράφων τῶν Μονῶν τῶν Μετεώρων καὶ τῆς Μονῆς Δουσίου (Ἀγ. Βησσαρίωνος), τῶν ὁποίων ἐτοιμάζει νέα διπλωματικὴ ἔκδοση, μὲ σχόλια, εὐρετήρια καὶ πίνακες πανομοιότυπων τους. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ πραγματοποιοῖ τὸν παρελθόντα Αὐγούστο πολυήμερη ἐρευνητικὴ ἀπεστολή, ὅπως κάθε χρόνο, στὶς μετεωρικὲς μονὲς Μεταμορφώσεως καὶ Ἀγίου Στεφάνου.

Δημοσίευσε τὶς ἐξῆς μελέτες:

1. «Ἀνωνύμου, Ἀνέκδοτο ἡθικοδιδασκτικὸ στιχοῦργημα (ΙΓ'-ΙΔ' αἰ.)», *Θησαυρίσματα* 26 (1996), σ. 43-67+πίν. 1-5.
2. «Οἱ ἀπαρχὲς τοῦ ὀργανωμένου μετεωρίτικου μοναχισμοῦ καὶ τὸ Ἀγιον Ὄρος», *Διεθνὲς Συμπόσιο τὸ Ἀγιον Ὄρος. Χθὲς-Σήμερα-Αὔριο* (Θεσσαλονίκη 29 Ὀκτ.-1 Νοεμ. 1993), Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Θεσσαλονίκη 1996, σ. 277-289.
3. «Ὁ συντάκτης τοῦ Βίου τοῦ δόσιου Ἀθανασίου τοῦ Μετεωρίτη γνωστὸς γραφέας μετεωρικῶν χειρογράφων (τέλη ΙΔ'-ἀρχὲς ΙΕ' αἰ.)», *Τρικαλινὰ* 16 (1966), σ. 7-56 (ἀποδεικνύεται ὅτι συντάκτης τοῦ Βίου εἶναι ὁ γνωστὸς κωδικογράφος Νεῖλος Σταυρᾶς καὶ ἀκολουθεῖ νέα κριτικὴ ἔκδοση τοῦ κειμένου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αὐτόγραφου κώδικά του, σημερινοῦ Ε.Β.Ε. 257).
4. «Ὁ ἱερομόναχος Τρύφων Βαρδάκας, ὁ ἐκ Μετσόβου διδάσκαλος καὶ κωδικογράφος (ΙΗ' αἰ.)», *Πρακτικὰ Β' Συνεδρίου Μετσοβίτικων Σπουδῶν* (Μέτσοβο, 9-11 Σεπτ. 1994), Ἀθήνα 1997, σ. 403-434.
5. «Ἀνέκδοτο συνοδικὸ γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ Γαβριὴλ Δ', συγχωρητικὸ τῶν ἁμαρτιῶν τῶν κατοίκων τῆς Τήνου, 1782, Σεπτέμβριος», *Τηνιακὰ* (περιοδ. τῆς Ἑταιρείας Τηνιακῶν Μελετῶν) 1, 1996.
6. «Ἀναστασίου Παπαβασιλοπούλου, Ἀνέκδοτο ἔμμετρο Προσκυνητᾶριον τῆς Μονῆς Βατοπεδίου Ἀγίου Ὄρους (1722)», *Μεσαιων. καὶ Ν. Ἑλληνικά* 5 (1996), *Μνήμη Λέανδρου Βρανούση*, σ. 45-95.
7. «*Παιδιόφραστος Διήγησις τῶν ζώων τῶν τετραπόδων*. Ὁ Πρόλογός της (στ. 1-9) εἶναι νόθος καὶ ὀβελιστέος;», *Μεσαιων. καὶ Νέα Ἑλληνικά* 5 (1996), σ. 381-386.
8. Προλογικὸ σημείωμα καὶ νεκρολογία Λ. Ι. Βρανούση, *Μεσαιων. καὶ Νέα Ἑλληνικά* 5 (1996), σ. 9-12.
9. «Οἱ Σέρβοι ἡγεμόνες τῶν Τριχάλων καὶ οἱ μονεὲς τῆς περιοχῆς (ΙΔ' αἰ.)», *Βυζάντιο καὶ Σερβία κατὰ τὸν ΙΔ. αἰ.* (Ἑλληνοσερβικὴ ἐπιστημονικὴ Συνάντηση: Ὁ ΙΔ' αἰώνας, ἡ ἐποχὴ τῶν τελευταίων Ἑλληνοσερβικῶν συγκρούσεων-Θεωρία καὶ πραγματικότητα. Παν/μιο Ἀθηνῶν, 12-14 Νοεμβ. 1993), *Διεθνὴ Συμπόσια* 3, Ἑθν. Ἰδρ. Ἑρευνῶν, Ἀθήνα 1996, σ. 180-194.
10. «Τὸ ὀρκωμοτικὸν γράμμα» (Ἰούν. 1342) τοῦ Μιχαὴλ Γαβριηλόπουλου πρὸς τοὺς Φαναριῶτες τῆς Καρδίτσας. Οἱ ἐκ τῶν παραναγνώσεων καὶ παραδιορθώσεων παρανοήσεις ἐνὸς ἱστορικοῦ ντοκουμέντου», *Πρα-*

κτικά Α. Συνεδρίου για την Καρδίτσα και την περιοχή της (Καρδίτσα, 15-17 'Απρ. 1994), 'Εκδοση Λαϊκής Βιβλιοθήκης Καρδίτσας «'Η 'Αθηνᾶ», Καρδίτσα 1996, σ. 29-46. 11. Δρόσου Ν. Δρόσου († 1870), *Ίστορία τῆς νήσου Τήνου ἀπὸ τῆς Πέμπτης* [γρ. Δ'] *Σταυροφορίας μέχρι τῆς Ἑνετικῆς κυριαρχίας καὶ ἐκείθεν μέχρι τοῦ 1821* (ἀ' ἔκδ. Ἐν Ἀθήναις 1870). Ἐπανέκδοση μὲ ἐκτενὴ Εἰσαγωγή καὶ σημειώσεις (σ. 13*-40*), Εὐρετήριο, Γλωσσάριο καὶ Πίνακες (σ. 563*-620*) καὶ ἐν γένει ἐκδοτικὴ καὶ τυπογραφικὴ ἐπιμέλεια Δημ. Ζ. Σοφianoῦ. Πανελλήνιον Ἱερὸν Ἰδρυμα Εὐαγγελιστρίας Τήνου—Ἀδελφότης τῶν Τηνίων ἐν Ἀθήναις, Ἀθῆναι 1996. 12. «Ὁ Τήνιος βιβλιοεκδότης Ἰωάννης Δ. Κολλάρος (1870-1956)», *Κυκλαδικὸ Ἡμερολόγιο 1996-Χρόνος Α'* (ἐκδότες Ν. Α. Κεφαλληνιάδης - Σ. Γ. Φιλιππόττης), σ. 64-72. 13. «Ζαχαρίας Γ. Φιλιππόττης (1868-πρὶν ἀπὸ τὸ 1905). Ἡ τραγικὴ μοῖρα ἐνὸς νέου Τήνιου μαρμαρογλύπτου», *Κυκλαδικὸ Ἡμερολόγιο 1997 - Χρόνος Β'* (ἐκδότες: Ν. Α. Κεφαλληνιάδης - Δ. Ζ. Σοφιανὸς - Σ. Γ. Φιλιππόττης), σ. 186-196. 14. «Ἀνέκδοτη ἀλληλογραφία Δροσίνη καὶ Πολυλᾶ (Ἰανουάριος-Ἀπρίλιος 1894)», *Ἀθηναϊκὸ Ἡμερολόγιο 1997*, Ἔτος 8ο (ἐκδότες: Γ. Κ. Καιροφύλας - Σ. Γ. Φιλιππόττης), σ. 101-111. 15. Προλεγόμενα («Εἰσαγωγικὸ Σημείωμα») στὸ βιβλίον *Σύγχρονοι Τήνιοι καλλιτέχνες, Κοινότητα Πανόρμου Τήνου—Ἀδελφότητα τῶν Τηνίων ἐν Ἀθήναις*, Τῆνος 1996, σ. 7-8. 16. «Ὁ Νεομάρτυρας Μιχαὴλ Μαυροειδὴς ὁ Ἀδριανουπολίτης. Νέα χρονολογικὰ καὶ ἄλλα στοιχεῖα († post 1493, Ἀδριανούπολη)», *Ἡ Καθ' Ἡμᾶς Ἀνατολὴ* 3 (1996), σ. 49-54.

Συνέγραψε (20 δακτυλογραφημένες σελίδες) τὸ κεφάλαιο «Πατριαρχεῖα. Ἡ γένεση καὶ ἐξέλιξη τοῦ θεσμοῦ» στὸ τρίτομο συλλογικὸ ἔργο τῆς «Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν Α.Ε.» ὑπὸ τὸν τίτλον *Ὁρθοδοξία: Ἱστορία, Παράδοση, Μνημεῖα καὶ Τέχνη* (Ἐπιστημ. Ἐποπτικὴ Ἐπιτροπὴ: Ἑλένη Ahrweiler, Χρύσα Μαλτέζου, Ν. Ζίας, Ἀντ. - Αἰμ. Ταχιάος, Βλ. Φειδᾶς) (ὑπὸ ἐκτύπωση).

Συνέταξε τὸ κεφάλαιο «Ὁ μοναστικὸς βίος στὶς Κυκλάδες. Ἱστορικὸ διάγραμμα. Εἰσαγωγικά, Βυζαντινοὶ χρόνοι, Λατινοκρατία, Τουρκοκρατία, Διάδοση τοῦ Χριστιανισμοῦ, Πρώτες μαρτυρίες μοναστικοῦ βίου, Τα κυριότερα ὀρθόδοξα μοναστήρια τῶν Κυκλάδων, Μονές τοῦ Δυτικοῦ δόγματος» στὴν ἡλεκτρονικὴ ἔκδοση (CD-ROM), τοῦ «Ἰδρύματος Ν. Π. Γουλανδρῆ-Μουσείου Κυκλαδικῆς Τέχνης», *Κυκλάδες: Χῶρος καὶ Χρόνος*, Ἀθῆνα 1996.

Σὲ συνεργασία μὲ τὸν Καθηγητὴ, παλαιὸ ἐρευνητὴ τοῦ Κέντρου, Χρ. Πατρινέλη ἀσχολήθηκε καὶ ἐτοιμάζει σχολιασμένη κριτικὴ ἔκδοση τῆς ἀνέκδοτης ἐκτενοῦς ἐπιστολιμαίας διατριβῆς τοῦ Μανουὴλ Χρυσολωρᾶ (ἀρχὲς 16' αἰ.), ποὺ θὰ περιληφθεῖ στὴ σειρὰ τῶν αὐτοτελῶν Δημοσιευμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν τῆς Βενετίας. «Ἑλληνολατινικὴ Ἀνατολὴ -

Oriens Graecolatinus Προώθησε επίσης την έκδοση του Κέντρου *Τὰ εἰκονογραφημένα χειρόγραφα τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων*, τὴν ὁποία ἐτοιμάζει σὲ συνεργασία μὲ τὸν Καθηγητὴ Γ. Γαλάβαρη.

Συμμετέσχε στὰ ἐξῆς συνέδρια:

1. Ἐπιστημ. Συνέδριον «Ἡ Ἑκατονταπυλιανὴ καὶ ἡ Χριστιανικὴ Πάρος», (Πάρος 15-19 Σεπτ. 1996). Τίτλος ἀνακοίνωσης: «Ὁ Βίος τῆς Ὁσίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας ὡς πηγὴ ἱστορικῆ, φιλολογικῆ καὶ ἀρχαιολογικῆ».

2. Ἀρχαιολογικὸ Συνέδριο: «Ἱερὰ Μονὴ Ὁσίου Λουκᾶ: α'. Ἱστορία, Ἀρχαιολογία, Θεολογία. β. Καθίδρυμα λατρευτικῶν-μνημεῖο ἀρχαιολογικὸ ἢ τὸ συναμφότερο;» (11-13 Ὀκτ. 1996, Εὐαγγελίστρια Βοιωτίας). Τίτλος ἀνακοίνωσης: «Ὁ Βίος τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ ὡς πηγὴ ἱστορικῶν καὶ ἄλλων πληροφοριῶν».

3. Διεθνὲς Συμπόσιο «Ἡ ἐλληνικὴ γραφὴ κατὰ τοὺς 15ο καὶ 16ο αἰῶνες» (18-20 Ὀκτ. 1996, Ἰνστιτοῦτο Βυζ. Ἑρευνῶν Ε.Ι.Ε.—Μορφωτικὸ Ἰδρυμα Ἐθνικῆς Τραπέζης). Τίτλος ἀνακοίνωσης: «Γραφεῖς καὶ βιβλιογραφικὰ ἐργαστήρια τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων (15ος-16ος αἰ.).»

4. Δ' Συνέδριο Τρικαλινῶν Σπουδῶν (Φιλολ. Ἱστορ. Λογοτεχνικὸς Σύνδεσμος Τρικάλων, Τρίκαλα 8-10 Νοεμ. 1996). Τίτλος ἀνακοίνωσης: «Τὸ ἄγνωστο αὐτόγραφο σημειωματάριο τοῦ Léon Heuzey ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν καὶ παραμονὴν του στὶς μονὰς Δουσίκου καὶ Μετεώρων (Ἰούλ.-Αὐγ. 1858)».

β. Ἡ ἐρευνήτρια Ἰωάννα Κόλια ἀσχολήθηκε:

—Ὅπως καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ Κέντρου τὸ ὁποῖο σκοποῦ ἔχει τὴ συγκεντρωτικὴ δημοσίευση (CORPUS) τῶν ἐπιστολῶν τοῦ λογίου Ἀναστασίου τοῦ Γορδίου (Αἰτωλοακαρνανία, 17ος/18ος αἰ.), σὲ περισσότερους τοῦ ἐνὸς τόμους· ἀφορᾷ τὴ δημοσίευση τῶν 700 περίπου σωζομένων ἐπιστολῶν τοῦ λογίου αὐτοῦ, μὲ κωδικολογικὰ παρατηρήσεις στὰ 25 περίπου χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα παραδίδουν τὶς ἐπιστολές, σὲ μεγαλύτερες ἢ μικρότερες συλλογές.

—Μὲ τρέχοντα θέματα τοῦ Κέντρου: εὑρετήρια ὀνομάτων προσώπων καὶ τόπων, καὶ εὑρετήρια γλωσσικὰ στὴν *Ἐφημερίδα* τῆς Βιέννης (τὴν ἐλληνόφωνη ἐφημερίδα τῶν ἐτῶν 1791-1797)· διορθώσεις τυπογραφικῶν δοκιμιῶν τοῦ ὑπὸ ἐκτύπωσιν Ε' τόμου τοῦ περιοδικοῦ *Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικά* κ.ἄ.

—Μὲ τὸ ἄρθρο τῆς «Παρατηρήσεις στὴν χρονολόγησιν μιᾶς ἐπιστολῆς τοῦ Ἀναστασίου Γορδίου (1663 ἢ 1683:;)», τὸ ὁποῖο τυπώνεται ἤδη γιὰ τὸν ἀνωτέρω τόμο τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου.

Συνεχίζει τὶς προσωπικὰς τῆς μελέτες τὶς σχετικὰς μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο λογίων τοῦ 17ου καὶ 18ου αἰ.

γ'. 'Ο έρευνήτης Κ. Λάμπας:

—'Ασχολήθηκε με την αποδελτίωση ονομάτων της *'Εφημερίδος* της Βιέννης (1792), καθώς και με έκκρεμότητες που υπάρχουν σε παλαιούς τόμους της *'Επετηρίδος* του Μεσαιωνικού *'Αρχείου*, προκειμένου να γίνει ή φωτομηχανική ανατύπωσή τους.

—'Εργάστηκε στα Γενικά *'Αρχεία* του Κράτους με σκοπό την επίσημανση και φωτογράφιση ύλικου για την *'Αλληλογραφία* του Κων. Οικονόμου.

—'Εκανε ανακοίνωση με θέμα «*Έλληνική αρχαιότητα και πανεπιστημιακά ιδεολογήματα (1837-1850)*», στο Διεθνές Συμπόσιο «*Τά όρια της αρχαίας κληρονομιάς: ή διαχείριση της αρχαιότητας από τον Νεότερο Έλληνισμό*», (Ρέθυμνο, 30 'Οκτ.-3 Νοεμ. 1996).

δ'. 'Η έρευνήτρια 'Ελένη 'Αγγελομάτη-Τσουγκαράκη:

1. 'Εργάστηκε στο έρευνητικό πρόγραμμα του Κέντρου «*Τά μοναστήρια της 'Ελλάδος. 1. Τά μοναστήρια της Κρήτης*», και στα πλαίσια του προγράμματος αυτού πραγματοποίησε επιστημονική αποστολή 23 ήμερών στην Κρήτη. 2. 'Ασχολήθηκε επίσης με τὸ πρόγραμμα του Κέντρου «*Έγγραφα της Μονῆς Δουσίου*» (δικαιοπρακτικά, όμόλογα κ.ά. της περιόδου της Τουρκοκρατίας). 3. Δημοσίευσε στὸν τόμο 5 του περιοδ. *Μεσαιων. και Ν. Έλληνικά* πολυσέλιδη εργασία της υπό τὸν τίτλο «*Οί οικογένειες Λικινίου και Περδικάρη. Μελέτη βιογραφική και γενεαλογική*». 4. 'Εξέδωσε στή σειρά τῶν Δημοσιευμάτων του Μορφωτικού 'Ιδρύματος της 'Εθνικῆς Τράπεζας μετάφρασή της του έργου του Richard Stoneman, *'Αναζητώντας τήν κλασική 'Ελλάδα*. 5. Στὸν έκδοτ. οἶκο «*Ο Μικρὸς Ρωμῖος*» δημοσιεύει τὸ βιβλίο της *'Ιόνιος 'Ακαδημία. Τὸ Χρονικὸ της ίδρυσης του πρώτου Έλληνικού Πανεπιστημίου (1811-1824)*. 6. 'Εχει ἔτοιμο πρὸς δημοσίευση τὸ βιβλίο της *Τά ταξίδια του λόρδου Γκίλφορντ στην 'Ελλάδα, Μικρά 'Ασία, Αἴγυπτο, Συρία και Παλαιστίνη*, τὸ όποιο θά περιληφθεῖ στή σειρά τῶν Δημοσιευμάτων του Κέντρου. 7. 'Ελαβε μέρος στο Η' Διεθνὲς Κρητολογικὸ Συνέδριο ('Ηράκλειο, 9-19 Σεπτ. 1996) με ανακοίνωση που έγινε μαζί με τὸν Δ. Τσουγκαράκη και τίτλο «*Για μιὰ ιστορική γεωγραφία της μεσαιωνικῆς και νεότερης Κρήτης: 'Η περίπτωση τῶν ἐπαρχιῶν Καινούργιου και Πυργιώτισσας*». 8. Συμμετέσχε επίσης στο Δ' Συνέδριο Τρικαλινῶν Σπουδῶν (Τρίκαλα, 8 - 10 Νοεμ. 1996) με τήν ανακοίνωση «*Ιερὰ λείψανα και οικονομικά προβλήματα. 'Η διάδοση της λατρείας του 'Αγ. Βησσαρίωνα*».

ε'. 'Η έρευνήτρια Πηνελόπη Στάθη, στα πλαίσια τῶν προγραμμάτων του Κέντρου και τῶν προσωπικῶν της ενδιαφερόντων, ἀσχολήθηκε με:

—Προώθηση τῆς ἔρευνας σχετικά μὲ τὸ θέμα «Τὰ σεισμολόγια καὶ ἡ διάδοσή τους κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας». Μελετήθηκαν κώδικες τῶν Μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους οἱ ὅποιοι περιέχουν σεισμολόγια καὶ ἄλλα κείμενα ποὺ ἐντάσσονται στὰ προφητικά, ὅπως σεληνοδρόμια, βροντολόγια, χρησμολόγια.

—Συμμετοχὴ στὸ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα Ἀνθέμιον γιὰ τὸν ἐντοπισμὸ, τὴ διάσωση καὶ τὴ μελέτη τῶν γραπτῶν μνημείων τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κωνσταντινούπολης.

—Προσωπικὸ πρόγραμμα (μὴ ἐπιδοτούμενο): Ἑλληνικὰ βιβλία σὲς Βιβλιοθήκες τῆς Τουρκίας. Γίνεται μιὰ προσπάθεια νὰ καταγραφοῦν τὰ ἑλληνικὰ βιβλία τὰ ὅποια ἀπόκεινται σὲς βιβλιοθήκες τῆς Τουρκίας, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τὴ βιβλιοθήκη Atatürk, ποὺ ἔχει δημιουργηθεῖ ἀπὸ δωρεές.

—«Chrysante Notaras, Patriarche de Jerusalem», ἄρθρο γιὰ τὸν συλλογικὸ τόμο τοῦ CNRS, *La Théologie Grecque*.

—Παρουσίαση βιβλίων: Uygur Kocabasoglu, *Kendi belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, 19. *Yüzyılda Osmanlı İmparatorlugundaki Amerikan Misyoner Okullari*. (Ἡ Ἀμερικὴ στὴν Ἀνατολή. Τὰ ἀμερικανικὰ σχολεῖα τῶν μισσιοναρίων τὸν 19ο αἰ. στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία μέσα ἀπὸ τὰ ἔγγραφα τους), Istanbul 1991. (Ὑπὸ ἐκτύπωση), Δελτίο τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν.

—Γιοννοὺς Ἐμρέ, Εἰσαγωγή, μετάφραση, σχόλια: Πολύμνια Ἀθανασιάδης. Ἀπάμεια 1996, σσ. 1-179. (Ὑπὸ ἐκτύπωση), περ. Διαβάζω.

—Ἀζίζ Νεσίλ, συγγραφέας, ἀγωνιστής. ἀνθρωπιστής, Ὁμιλία στὸ Ὁμήρειο Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Δήμου Χίου, 13.1.1996.

—Συμμετοχὴ στὸ ἐπιμορφωτικὸ σεμινάριο τῶν διδασκάλων τῶν μειονοτικῶν σχολείων τῆς Ξάνθης μὲ θέμα «Μητρικὴ γλώσσα καὶ μάθηση (ἡ περίπτωση τῆς Τουρκικῆς)», Σεπτέμβριος 1996.

—Ἡ λογοτεχνικὴ δημιουργία στὰ Καραμανλίδικα, Ὁμιλία στὸ Τμῆμα Τουρκικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κύπρου, 1 Ὀκτωβρίου 1996.

—Παρέμβαση στὴν ἡμερίδα Ἡ παρουσία τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 19ο αἰ., 5 Ὀκτωβρίου 1996. Ἡ καθ' Ἡμᾶς Ἀνατολή.

Συνεργάστηκε μὲ τοὺς συναδέλφους στὰ τρέχοντα προγράμματα τοῦ Κέντρου, ὅπως τὸ Εὐρετήριο τῶν τόμων τῆς Ἐφημερίδος. Συνέχισε τὴν ἐργασία τῆς Ἀλληλογραφίας τοῦ Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου. Περάτωσε τὴν ἐργασία τῆς ἐκδόσεως τοῦ κειμένου «Προθεωρία εἰς τοὺς νόμους τοῦ Χρυσάνθου Νοταρά», ποὺ θὰ δημοσιευθεῖ στὸν 6ο τόμο τοῦ περ. Μεσαιωνικά καὶ Ν. Ἑλληνικά.

στ'. 'Η έρευνήτρια Ρόδη-Άγγελική Σταμούλη:

1. Άσχολήθηκε με τὰ Εύρετήρια τῆς 'Εφημερίδος τῆς Βιέννης καί με τήν τυπογραφική ἐπιμέλεια, διορθώσεις, προσθήκες κ.ἄ. στὰ ἔργο της *Τὰ βιβλία Διοικήσεως Πρεβέζης (1802-1808)*, πού τυπώνεται ἤδη στή σειρά τῶν αὐτοτελῶν Δημοσιευμάτων τοῦ Κέντρου. 2. Συνέταξε τήν πολυσέλιδη μελέτη της «'Η συνθήκη τῆς Πρέβεζας (25 Δεκ. 1800) καί ἡ ἀπήχρησή της στὰ 1828», πού δημοσιεύεται στὸν 5ο τόμο τοῦ περ. τοῦ Κέντρου *Μεσαιωνικά καί Ν. Ἑλληνικά*. 3. Ἐξακολούθησε καί προχώρησε τὸ σχολιασμό τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἐμπόρου καί προκρίτου τῆς Πρέβεζας Ἀποστόλη Δαμιανῆ (ἄρχες 19ου αἰ.), πού θὰ ἐκδοθοῦν στή σειρά τῶν αὐτοτελῶν Δημοσιευμάτων τοῦ Κέντρου. 4. Ὡς ὑπεύθυνη τῆς Βιβλιοθήκης, ἀσχολήθηκε με τήν εἰσαγωγή, καταγραφή καί ταξινόμηση τῶν νέων βιβλίων καί περιοδικῶν (250 περίπου ἐγγράφες).

ζ'. Ὁ ἐρευνητὴς Δημήτριος Τσουγκαράκης:

1. Συνέχισε καί προχώρησε τήν ἔρευνα στὸ πρόγραμμα τοῦ Κέντρου «Τὰ μοναστήρια τῆς Ἑλλάδος. 1. Τὰ μοναστήρια τῆς Κρήτης», καί συνέταξε σχετική μελέτη ὑπὸ τὸν τίτλο αὐτό, ἡ ὁποία δημοσιεύεται στὸν 5ο τόμο τοῦ περ. τοῦ Κέντρου *Μεσαιωνικά καί Νέα Ἑλληνικά*. 2. Παρεσκεύασε καί δημοσίευσε στὸ περ. *Θησαυρίσματα* 26 (1996), σ. 7-24, τὴ μελέτη του «Βυζαντινὰ μοναστήρια τῆς Κρήτης». 3. Πραγματοποίησε ἐπιστημονικὴ ἀποστολὴ (Αὐγ.-Σεπτ.) 23 ἡμερῶν στὴν Κρήτη στὰ πλαίσια τοῦ προαναφερθέντος ἐρευνητικοῦ προγράμματος «Τὰ μοναστήρια τῆς Κρήτης». 4. Τὸν Μάιο τοῦ 1996 ἔλαβε μέρος στὸ Συνέδριο «Κέρκυρα, Μία νησιωτικὴ σύνθεση», ὅπου παρουσίασε ἀνακοίνωση με θέμα «'Η βυζαντινὴ Κορυφὴ: Κάστρον ἢ πόλις;». 5. Συμμετέσχε ἐπίσης στὸ Η' Διεθνὲς Κρητολογικὸ Συνέδριο (Σεπτ. 1996) με ἀνακοίνωση «Γιὰ μιὰ ἱστορικὴ γεωγραφία τῆς μεσαιωνικῆς Κρήτης. 'Η περίπτωση τῶν ἐπαρχιῶν Καινούργιου καί Πυργιώτισσας» (σὲ συνεργασία με τήν Ἑλένη Ἀγγελομάτη-Τσουγκαράκη). 6. Δίδαξε στὸ Ἴόνιο Πανεπιστήμιο.

'Η Βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου ἐμπλουτίσθηκε ἐφέτος με 250 περίπου νέες ἐγγράφες βιβλίων καί περιοδικῶν (ἀριθ. βιβλίου εἰσαγωγῆς 11261 κ.ἑξ.), πού προέρχονται κυρίως ἀπὸ δωρεές, ἀφοῦ γιὰ λόγους γραφειοκρατικούς, ἀλλὰ καί διαθέσεως ἀνεπαρκῶν κονδυλίων, πολὺ λίγα βιβλία καί περιοδικὰ (40 περίπου τόμοι ἀπὸ τοὺς 250) κατέστη δυνατόν νὰ ἀγορασθοῦν.

Δεδομένου ὅτι τὸ Κέντρο ἀπὸ δέκα καί πλέον ἐτῶν στερεῖται δακτυλογράφου-διοικητικοῦ ὑπαλλήλου, πολὺς χρόνος δαπανήθηκε ἀπὸ ὅλο τὸ προσωπικὸ γιὰ τὴ διεκπεραίωση διοικητικῶν ἐργασιῶν, καθὼς καί γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση, ἀπ' εὐθείας

ἢ δι' ἀλληλογραφίας, εἰδικῶν ἐρευνητῶν, Ἰδρυμάτων καὶ Ἰνστιτούτων, τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑξωτερικοῦ, ποὺ ἀποτάθηκαν στὸ Κέντρο γιὰ διάφορα ἐρευνητικὰ καὶ ἄλλα θέματα.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου

Δ. Ζ. Σοφιανὸς